

6. Tekrar Testi

1. Sultan Sazlığı, 1950'li yıllarda sıtma ile mücadele için başlatılan kurutma çalışmaları, yanlış tarım ve sulama politikaları nedeniyle tamamen kuruma aşamasına gelmişti. Fakat sulak alanların korunmasına yönelik uluslararası mutabakat kapsamında çalışmalar başlatılmış, 2011 yılında Zamantı Irmağından bir kısım suyu Sultan Sazlığına aktarılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda hem Türkiye hem de Kuzey Yarım Küre ekosistemi açısından önemli bir yer olan Sultan Sazlığı yeniden eski günlerine kavuşmaya başlamış ve uzun yıllardan sonra tekrar çok sayıda flamingo Sultan Sazlığına gelmiştir.

Metne göre Sultan Sazlığı koruma çalışmaları aşağıdaki sözleşmelerden hangisi ile ilgilidir?

- A) Montreal Ozon Tabakası Koruma Protokolü
B) Birleşmiş Milletler Habitat Kentleşme Konferansı
C) Birleşmiş Milletler Rio Çevre Zirvesi
D) Ramsar Sulak Alan Koruma Sözleşmesi
E) Kyoto Küresel İklim Değişimi Protokolü
2. Sürdürülebilir kalkınma; yaşayan ve gelecek kuşakların ihtiyaçlarını tehlikeye atmadan uygulanan ekonomi politikalarıdır. Yani insan faaliyetlerinin devamlılığı ile doğa arasında denge kurularak doğal kaynakların tükenmeden gelecek nesillere aktarımının sağlanmasıdır.

Buna göre aşağıdaki uygulamalarından hangisinin sürdürülebilir kalkınmaya uygun olduğu söylenemez?

- A) Kâğıt üretimi için kesilen ağaçların yerine yenilerinin dikilmesi
B) Metal, kâğıt, plastik ve pil atıklarının geri dönüşüme gönderilmesi
C) Enerji üretiminde hidroelektriğin payının artırılması
D) Doğada tamamen dönüşebilen poşetlerin kullanılması
E) Konutların dış yüzeylerinin güneş panelleriyle kaplanması
3. Sulak alanlar, yeryüzünün en zengin ve en üretken ekosistemlerini oluşturmaktadır. Bu alanlar yöre insanlarına ve ülkenin geneline hizmet veren oldukça karmaşık doğal sistemlerdir. Bu sebeple sulak alanların korunması için uluslararası sözleşmeler imzalanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu sözleşmelerden biridir?

- A) Kyoto Protokolü
B) Viyana Sözleşmesi
C) Paris Sözleşmesi
D) Ramsar Sözleşmesi
E) Montreal Protokolü

6. Tekrar Testi

4. Son yıllarda enerji taşımacılığında petrol ve doğalgazın tankerler yerine boru hatları ile taşınması giderek artmaktadır.

Bunun nedenleri arasında;

- I. kaza riskinin az olması,
- II. yapımının kolay olması,
- III. taşıma maliyetlerinin düşük olması

hangileri yer almaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

5. Doğal kaynakların tükenmeden gelecek nesillere bırakılabilmesi için daha verimli kullanılması gerekmektedir. Bunun için yapılan ekonomik faaliyetlerde modern yöntemler kullanılmalıdır.

Bu yöntemlere örnek olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilir?

- A) Tarımda nadas yöntemi
- B) Ekstansif tarım metodları
- C) Açık ocak madenciliği
- D) Açık mera hayvancılığı
- E) Damla sulama sistemleri

6. Dünya mirasında doğa ve insan kaynaklı tehditlerden dolayı geçmişten günümüze büyük kayıplar söz konusudur.

Aşağıdakilerden hangisi doğal ve kültürel miraslara yönelik tehdit oluşturmaz?

- A) Baraj yapımının artması
- B) Ekosistemlerin genişlemesi
- C) Yasa dışı avlanma faaliyetleri
- D) Asit yağmurları
- E) Sel ve taşkın

7. Aydın'ın birçok köyünde, kullanıldıktan sonra yıl boyunca biriktirilen bitkisel atık yağlar sabuna dönüştürülüyor. Toplanan yağlar suda kaynatıldıktan sonra kostikle karıştırılıp tekrar kaynatıldıktan sonra kalıplara dökülüp kurumaya bırakılıyor.

Atık yağlardan sabun yapılması;

- I. su kirliliği,
- II. hava kirliliği,
- III. toprak kirliliği

çevre sorunlarından hangilerinin önlenmesine katkı sağlar?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

6. Tekrar Testi

8. Aşağıdaki tabloda “X” ve “Y” ülkelerinde yıllara göre bazı enerji türlerinin toplam enerji üretimindeki (%) payları verilmiştir.

Yıllar	Ülkeler	Termik enerji	Nükleer enerji	Hidroelektrik enerji	Alternatif enerji	Diğer
1965	X	%65	%7	%25	%2	%1
	Y	%52	%0	%45	%2,5	%0,5
1985	X	%40	%25	%20	%13	%2
	Y	%55	%0	%40	%4	%1
2005	X	%15	%35	%20	%29	%1
	Y	%60	%15	%20	%4	%1
2020	X	%5	%25	%15	%50	%5
	Y	%50	%25	%20	%3	%2

Hızlı nüfus artışı, teknolojiye gelişmeler, sanayileşme faaliyetleri ülkelerin enerji ihtiyacını arttırmış, bu ihtiyacın giderilmesi için kurulan sanayi tesislerinden açığa çıkan atıklar büyük çevre sorunlarına neden olmuştur.

Buna göre “X” ve “Y” ülkeleri için;

- “X” ülkesinde yıllar içinde çevre kirliliğine duyarlı bir enerji üretimi hâkim olmuştur.
- “Y” ülkesinde termik enerji payının giderek artması hava kirliliğini artırmıştır.
- “Y” ülkesi “X” ülkesine göre daha fazla enerji üretimi ve tüketimi yapmaktadır.

yargılardan hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

9. Yeni Zelanda; ormansızlaşma, erozyon, biyoçeşitliliğin azalması, hava ve su kirliliği gibi çevre sorunlarına karşı bütüncül, yasal dayanakları olan ve katılıma dayalı bir çevre politikası geliştirmiştir. Öne çıkan uygulamaların başında Yeni Zelanda Kaynak Yönetimi Yasası gelir. Bu yasa aracılığıyla ekonomik gelişim ile çevresel değerler arasında sürdürülebilirlik ilkesine dayalı bir anlayış gerçekleştirilir. “Kirliten öder” ilkesi ön plana çıkarılarak çevresel sorunlara neden olanlara yasal yaptırım uygulanır. Ülke; İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi, Uluslararası Öne Sahip Sulak Alanlar Sözleşmesi, gibi çok sayıda anlaşmaya taraftır. Ülke, uyguladığı çevre politikası ve çevre bilicine sahip halkın desteği sayesinde dünyanın en temiz ülkeleri arasına girmeyi başarmıştır.

Buna göre Yeni Zelanda'nın çevre politikası ile ilgili;

- Gelecek nesilleri ve doğadaki diğer canlıları dikkate alan bir anlayış hâkimdir.
- Çevre sorunlarının çözülmesinde uluslararası iş birliğinin önemine inanır.
- Çevreye verilen zararın giderilmesi için yapılan uygulamaların kirleticiler tarafından karşılanmasını önemser.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

6. Tekrar Testi

10. Doğal ve beşeri mirasların yok olması, zarar görmesi mevcut yasalara rağmen, devam etmektedir. Bu risklerden biri de savaşlardır. Bölgesel ya da küresel ölçekteki savaşlar bu değerlerin zarar görmesinde en büyük tehdittir.

Dünya mirası listesinde yer alan aşağıdaki değerlerden hangisi bu sebeple yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır?

- A) Yellowstone Milli Parkı (ABD)
- B) Altamira Mağarası (İspanya)
- C) Palmira Antik Kenti (Suriye)
- D) Orhun Yazıtları (Moğolistan)
- E) Los Glaciares Milli Parkı (Arjantin)

11. UNESCO 17. Genel Konferansı, 17 Ekim-21 Kasım 1972 tarihleri arasında Paris'te toplanmış ve 16 Kasım 1972 tarihinde UNESCO Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme'yi kabul etmiştir. Türkiye Sözleşmeye 16.03.1983 tarihinde taraf olmuştur. Sözleşmenin amacı insanlığın ortak doğal ve kültürel mirasının korunması ve gelecek kuşaklara aktarılmasıdır. Bu sözleşme ile devlet yönetimlerine sorumluluk verilmişse de doğal ve kültürel miraslara yönelik tehlikeler ve tehditler devam etmektedir.

Kültürel ve doğal mirasa yönelik aşağıdaki tehditlerden hangisinde insan müdahalesi dolaylıdır?

- A) Doğal ve kültürel miras alanlarına taşıma kapasitesi üzerinde turist gelmesi
- B) Asit yağmurlarının tarihî eserlerin aşınmasına neden olması
- C) Baraj yapımı
- D) Tarihî eser kaçakçılığı
- E) Yasa dışı avlanma

12. Aşağıdakilerden hangisi üzerinde sanayi faaliyetlerinin etkisi daha azdır?

- A) Hava kirliliği
- B) Küresel ısınma
- C) Orman yangınları
- D) Su kirliliği
- E) Doğal kaynakların tükenmesi

13. Atıklarını akarsu ve göllere bırakan fabrikalara verilen suların temizlenmesi cezası çevre politikalarının aşağıdaki ilkelerinden hangisine örnektir?

- A) İhtiyat
- B) Önleme
- C) İş birliği
- D) Kirleten öder
- E) Geri dönüşüm

6. Tekrar Testi

14. I. Orta Amerika'da yer alan ülkede 1996 yılı itibarıyla ormanların yağmalanmasına yasak getirilmiş ve ormansızlaşma ile mücadelede en etkili ülkeler arasına girmiştir. 1983'te ülke yüz ölçümünün %26'sı orman iken günümüzde bu oran %52'ye çıkmıştır.
- II. Afrika'da bulunan ve çevre ile ilgili çalışmalarda önde gelen ülkelerden biridir. Ülkede toprak, su ve hava kirliliği, ormansızlaşma, çölleşme, biyoçeşitlilik kaybı gibi çevre sorunlarına karşı Ulusal Çevre politikası geliştirilerek öncelikle yasal tedbirler alınmıştır. Nesli tükenme tehlikesi altında olan beyaz gergedan, timsah ve vahşi kediler gibi türlerin son yaşam alanları korumaya alınmıştır.
- III. 1969'da çıkarılan Çevre Koruma Kanunu'yla sanayi kaynaklı su, hava ve gürültü kirliliğinin önlenmesi için adımlar atan bir İskandinav ülkesidir. Çevre dostu teknolojileri tercih eden ülkede enerji tüketiminin yaklaşık %50'si temiz enerji kaynaklarından sağlanmaktadır.

Örnek çevre politikaları uygulayan bu üç ülke seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	ABD	Zimbabve	Fransa
B)	Brezilya	Kenya	Norveç
C)	Kosta Rika	Zimbabve	İsveç
D)	Kanada	Kenya	İtalya
E)	Kosta Rika	Libya	İsveç

15. Çevre politikalarını belirlemede ve bu yönde karar almada yol gösterici olan, çevre politikalarının özünü oluşturan dört temel ilke vardır. Bu ilkeler:

Kirleten Öder İlkesi: Çevre kirliliğinin kontrolü için alınan önlemler ile çevreye verilen zararın giderilmesi için yapılan uygulamaların maliyetinin kirleten tarafından karşılanmasıdır.

İhtiyat (ileriye görme) İlkesi: Çevre sorunlarına neden olabilecek durumları önceden görerek çevre sorunlarını önleme ilkesidir. Ekosistemleri korumak için uygun tedbirlerin alınıp çevre sorunlarına yol açacak faaliyetlerin engellenmesidir.

Önleme İlkesi: Somut bir tehlike karşısında kirliliğin önlenmesidir. Belirginleşen bir çevresel zararın oluşmadan engellenmesidir.

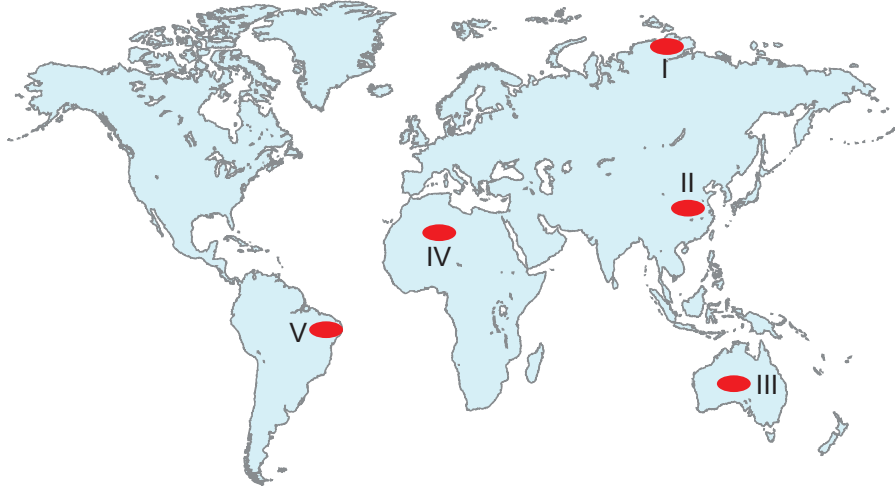
İş Birliği İlkesi: Çevre politikaları; çevre sorunlarının sınırları aşan küresel etkileri nedeniyle ülkeler arasında iş birliği gerektirir.

Buna göre aşağıdaki uygulamalardan hangisi İhtiyat (ileriye görme) İlkesi ile ilgilidir?

- A) Türkiye'de geniş çaplı etkileri olabilecek ekonomik faaliyetlerin yer seçimi öncesinde Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) raporu hazırlanması
- B) Türkiye'de çevre vergisi olarak çevre temizlik vergisinin (ÇTV) nin uygulanması
- C) Kosta Rika'da 1996 yılı itibarıyla ormanların yağmalanmasına yasak getiren ve zarar verenlere ağır cezaların uygulanması
- D) Güneydoğu Asya'da eğimli alanlarda taraçalar oluşturularak tarım yapılması
- E) Türkiye'nin Meriç Irmağı üzerinde Yunanistan ile birlikte taşkınları önlemek için baraj yapım çabaları

6. Tekrar Testi

16. İnsanların tüm beşerî ve ekonomik faaliyetlerinin doğal çevre üzerinde bir maliyeti vardır. Bu maliyet, ekolojik ayak izi kavramıyla ölçülmektedir. Ekolojik ayak izi mal ve hizmetlerin üretilmesi için tüketilen su ve toprak gibi ekolojik kaynakların ölçüsüdür.

Bir bölgedeki ekolojik ayak izi, o yerin ekolojik kapasitesini aşarsa ekolojik açık ortaya çıkar. Bu durumun sonucunda doğal kaynaklar tükenir, çevre sorunları belirir ve insanların ihtiyaçlarını karşılayabilmesi güçleşir.

Buna göre yukarıdaki haritada numaralandırılan yerlerden hangisinde ekolojik açık daha fazla görülür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V
17. Çevre sorunlarının, giderek büyüdüğü ve küresel boyutta etkilerinin görüldüğü günümüzde bireylerin de çevre sorunlarını önlemede rol alması gerekmektedir.

Bu konuda bireylerin yapabilecekleri arasında;

- I. su ve enerji tasarrufu yapmak,
- II. atıkları geri dönüşüm için ayrıştırmak,
- III. aşırı ve gereksiz tüketimlerden kaçınmak

hangileri gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

6. Tekrar Testi

18 ve 19. soruları aşağıdaki metne göre cevaplandırınız.

CİTES; Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine ilişkin Sözleşme'dir. CITES, nesli tehlike altında olan yaban hayatının uluslararası ticaretini kontrol edebilmek için, bu tür alışverişlerde hükümetlerin iznini şart koşan, dünya çapında bir sistem geliştirmiştir. Sözleşme I, II ve III EK listelere sahip olup bu EK listelerde yer alan türlerin ticaretini belirli esaslara bağlar. Buna göre,

- EK - I listesinde bulunan nesli tehlike altında olan türlerin ticaretleri yasaktır.
- EK - II listesinde bulunan türlerin nesilleri mutlak olarak tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olmamakla birlikte, nesillerinin devamıyla bağdaşmayan kullanımlarını önlemek amacıyla ticaretleri belirli esaslara bağlanmıştır.
- EK - III listesinde ise taraflardan herhangi birinin aşırı kullanımını önlemek veya kısıtlamak amacıyla kendi yetki alanında düzenlemeye tabi tutulan ve ticaretinin denetime alınmasında diğer taraflar ile işbirliğine ihtiyaç duyduğu belirtilen bütün türleri kapsar.

18. CİTES Sözleşmesi ile ilgili;

- I. EK - I listesinde bulunan canlıların yok olmaması için ticareti yasaklanmıştır.
- II. Ek - II ile bitki ve hayvan türleri daha iyi imkanlarda kullanılacak ve ticareti yapılacaktır.
- III. EK - III listesinde olan canlıların kullanımında ve ticaretinde karşılıklı iş birliği vardır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

19. CİTES'in EK - I listesine göre aşağıdaki canlı türlerinden hangisinin uluslararası ticareti yasak değildir?

- A) Sımmantal İneği B) Bengal Kaplanı C) Kutup Ayısı D) Asya Fili E) Beyaz Gergedan

20. Dünya çapında biyolojik çeşitliliği ve nesli tehlikede olan türleri korumak için çalışmalar yapan bir kişi aşağıdaki kuruluşlardan hangisinde çalışmaktadır?

- A) Greenpeace
B) Avrupa Çevre Ajansı
C) Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma vakfı
D) Birleşmiş Milletler Çevre Programı
E) Uluslararası Doğayı Koruma Birliği

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.